კომუნისტი

მეოთხე წელიწადი

საქართ. კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კ. თბილისის კომიტეტის და სრულიად საქართველოს მუშათა, გლეხთა, წითელარმიელთა და მეზღვაურთა დეპუტატების საბჭოების ცენტრ. აღმასკომის ორგანო

რედაქცია თბილისი, ბუხთაველის პროსპექტი № 24, მეოთხე სართული

რედაქციაში საქმისათვის მოლაპარაკება შეიძლება ყოველდღე გარდა კვირა-უქმეებისა 10—11 საათ.

ტელეფონები (რედაქტორის 14—76, მდივანის 10—58)

მთავარი კანტორა თბილისი, რუსთაველის პროსპექტი, 24 ტელეფონი 10—49

ბეჭდვითი ფასი: მუშა-მოსამსახურეთა —65 კ., დასარჩ. ქალაქში—85 კ. ქალაქ. კარეთა 95 კ. განცხადებები: ნომპარელის სტრიქონით—20 კ. აწყობა ციფრებით—25 კ. ა. | ტექ. კარეში—40 კ. აწყობა ციფრებით—60 კ., შუა გვერდებში—ორჯერ მეტი. საბჭოლეთიარო განცხადება—5 მან., განმეორებითი განცხადება 15 პროცენტ. შეკვეთით. განცხადება მიიღება ნაშუადღ. 3 საათამდე.

დღიური

დამოკიდებულება რუმინეთსა და ამერიკას შორის მწვავდება. ბრიუსელიაში აუკანყებულები იმარჯვებენ.

მოსკოვში გაიხსნა კომუნისტური ახალგაზრდობის ინტერნაციონალის მეოთხე კონგრესი.

გერმანიის რეიხსტაგი 29 ივლისს განაახლებს სხდომებს.

ჩინეთის მთავრობა თანახმა ხელშეკრულების დადებისა: ნანკინი, ხარბინი, ჩანჩუნი, ტიენ-ცინი, ბეიკინი, ტიენ-ცინ-ფუ, ტიენ-ცინ-ვეი, ტიენ-ცინ-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი-ბეი-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი, ტიენ-ცინ-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი-ბეი

უკანასკნელი საათი

მოკავშირეთა კონფერენციის გახსნის წინ

ინგლისის კაბინეტის სხდომა.

ლონდონი. 16 ივლისი. გუშინ დილით გაიმართა ინგლისის მთავრობის ნაგრძელი სხდომა სხდომამ განიხილა ის წინადადებები, რომლითაც ინგლისის დელეგაცია გამოვა კონფერენციაზე.

ერრიოს „კეთილი“ სურვილები.

ბერლინი. 16 ივლისი. ლონდონში ჩასვლისას, ერრიომ განუცხადა პრესის წარმომადგენლებს: „მე ჩამოვედი კონფერენციაზე სრული იმედით და ნდობით ვთხოვ ღმერთს, რომ პარიზში ხელცარიელი არ დავბრუნდე“.

დელეგატების ჩამოსვლა.

პარიზი. 16 ივლისი. პრეველათ ლონდონში ჩამოვიდა იტალიის დელეგატები, შემდეგ—საფრანგეთისა და ბელგიის წარმომადგენლები, რომლებსაც მაკდონალდი რკინისგზის სადგურზე შეხვდა.

ერრიოს დამარცხებას უშინაურმამეტყველებენ.

პარიზი, 16 ივლისი. ნაციონალური ბლოკის პრესა სწერს, რომ ერრიოს უსათუოდ დამარცხება მოელის, ვინაიდან „ის არ არის კომპენტენტური პიროვნება“. მთავრობის გაზეთები კი, პირიქით, დარწმუნებული არიან, რომ მაკდონალდი, რომელიც ისეთივე კრიტიკულ მდგომარეობაში იმყოფება, როგორც ერრიო, ყოველთვე ღონისძიებას იხმარს, რომ საფრანგეთისა და ინგლისის ინტერესები ერთმანეთს შეუთანხმოს.

მხოლოდ გერმანიამ უნდა გადაიხადოს ვალები.

ლონდონი. 16 ივლისი. ლონდონის ავტორიტეტულ წრეებში ლაპარაკობენ, რომ ერრიოს განზრახვა აქვს მოლაპარაკება გამართოს საფრანგეთის ვალების შესახებ ამ უამად ლონდონში მყოფ ამერიკის საგარეო საქმეთა მინისტრთან, იუზთან, და ფინანსთა მინისტრთან, მელონთან. ერრიო ალბათ წარმოადგენს საფრანგეთის მიერ ვალების გადახდის ისეთ გეგმას, რომელიც ფაქტიურად ამ ვალების გაუქმებას ნიშნავს.

სხვადასხვა ამბები

— **გენერლები სიიდან ამოშალეს.** საფრანგეთის მთავრობამ ლონდონის კონფერენციაზე გასაგზავნ დელეგატების სიიდან გამორიცხა გენერლები ფოში, დეგუტი და საფრანგეთის კომისარი რეინზე ტირარი, რომლებიც ცნობილი არიან თავისი მტრული დამოკიდებულებით გერმანიის მიმართ.

— **კიდევ 5000 კაცი ქუჩაში.** საღსარის უქონლობის გამო დაიხურა გერმანიაში ერთ-ერთი დიდი ქარხანა „გენრიხ ლანც“. ქუჩაში დარჩა 5000 კაცი.

— **ამნისტია.** საფრანგეთის დეპუტატთა პალატამ 325 ხმით 185 წინააღმდეგ მიიღო დადგენილება ამნისტიის შესახებ.

— **დიდი ხნით დარჩენ?** პოლონეთის სეიმმა მიიღო კანონი მთავრობის განსაკუთრებული უფლებებით აღჭურვის შესახებ, რითაც აცილებული იქნა მთავრობის კრიზისი.

— **დედამიწის გარშემო.** ამერიკელი ავიატორები, რომლებიც დედამიწის გარშემო გადაფრენას აწარმოებენ, ჩავიდენ პარიზში.

— **ინგლისის თემთა პალატაში.** ინგლისის თემთა პალატამ მიიღო კანონპროექტი 17 მილიონი გირვანქა სტერლინგის სესხის გამოშვების შესახებ ტელეფონის ქსელის გასაფართოებლათ.

— **ირლანდიის არმია.** ეკონომიის მიზნით ირლანდიის არმიის რაოდენობა 50.000-დან 14.000-დი იქნება შემცირებული.

— **ხანძარი მესსინაში.** რომიდან მიღებული ცნობებით, მესსინაში (ქალაქი კუნძულ - სიცილიაზე, რომელიც იტალიას ეკუთვნის) ხანძარმა ქალაქის ნაწილი გაანადგურა. 15.000 კაცი ქუჩაში დარჩა უთავშესაფაროდ.

— **მაროკკოში.** „დეილი მეილი“ იუწყება, რომ აჯანყებულებმა ალიაკეეს ტასურეტის მიდამოები. აჯანყებულების მეთაური აბდულ-კერიმი თვითონ მიუძღვებოდა ამბოხებულებს ბრძოლაში.

— **დიქტატორი მაროკკოში.** ესპანეთის დიქტატორი, ფაშისტი გენერალი პრიმა დე-რივერა მაროკკოში გაემგზავრა.

წითელ რესპუბლიკებში

რუსეთი

216 საქმე მუშაკორთა შენიშვნების მიხედვით.

ოდესა, 15 ივლისი. მუშაკორთა კრებაზე გამოსულმა პროკურორმა აღნიშნა, რომ უკანასკნელი 10 თვის განმავლობაში მუშაკორთა შენიშვნების მიხედვით დაწყებულია 216 საქმე.

საბჭოთა ხელისუფლების მუშაობა

მინსკი, 15 ივლისი. ბელორუსიის პოლონელთა ბატონობისაგან განთავისუფლების 4 წლის თავის დღესასწაულზე, ბორისოვში, რომელიც თავის დროზე დანგრეული იყო პოლონელთა მიერ არტილერიის ცეცხლით, დიდის ზეიმით გაიხსნა ახალი ელექტრონის სადგური. სადგური გაანათებს ქალაქს და ახლო-მახლო სოფლებს. იქვე გაიხსნა ცეცხლის საქრობი დეპო და მუშათა ბაღი. ამ ჟამათ სწარმოებს მუშათა უბნის მოწყობა; რამოდენიმე დიდი შენობა უკვე აგებულია. დღესასწაულს დასწრო ცაკის სესია ბელორუსიის სახალხო კომისართა საბჭოს თავმჯდომარის ამხ. ადამოვიჩის მეთაურობით.

მარქსის და ენგელსის ინსტიტუტი.

მოსკოვი. 15 ივლ. საბჭოთა კავშირის ცაკმა და სახალხო კომისართა საბჭომ დაადგინეს მოსკოვში არსებული მარქსის და ენგელსის ინსტიტუტი იქნოს იმ ორიგინალური დოკუმენტების ერთად-ერთ სახელმწიფო ზოგადოების ქონებად, რომლებიც მარქსის და ენგელსის მოღვაწეობას. მიღებულია აგრეთვე დადგენილება მათი ნაწერების გამოცემის შესახებ. ინსტიტუტს უფლება ეძლევა ჩამოართვას ზემოაღნიშნული დოკუმენტები საბჭოთა კავშირის სახელმწიფო დაწესებულებებს და თავი მოუყაროს მათ ინსტიტუტში.

ინგლისის მეოსამე კონგრესი

16 ივლისის სხდომა

მდგომარეობა ინგლისში

(ამხ. მანნის მოხსენება).

მოსკოვი 16 ივლისი. ინგლისის მდგომარეობის შესახებ მოხსენებას აკეთებს ამხ. ტომ მანნი. მომხსენებელი აღნიშნავს იმ უდიდეს სიძნელეთ, რომელიც ეღობება რევოლიუციონურ მუშათა მოძრაობას. ასეთია—ინგლისის პროფკავშირების დაქსაქსვა და მშრომელ მასის პასივობა. პროფინტერნის ამოცანა ამის გამო მდგომარეობს პირველ ყოვლისა იმაში, რათა რევოლიუციონურ-საგანმანთლებლო და საპროპაგანდო მუშაობით ათამეფოდოს მუშათა მასები, მოაწყოს ყველა წარმოებებში ფაბრიკა-ქარხნების კომიტეტები, დაამყაროს ყველა პროფკავშირებს შორის საორგანიზაციო მთლიანობა და პროფკავშირები გადააქციოს წმინდა ეკონომიურ ორგანოებიდან პოლიტიკურ ბრძოლის ორგანოებად. განსაკუთრებულ ყურადღებას ამხ. მანნი აქცევს პროპაგანდის საკითხს არმიაში და ფლოტში. მაგრამ ვინაიდან ასეთი მუშაობა ძალიან სახიფათოა, რადგან იგი შეიძლება ვერ გაიშალოს ფართო მაშტაბით, ამხ. მანნი აყენებს უახლოეს მორგ ამოცანად პროფინტერნის აქტიურ მონაწილეობას ინგლისის უმუშევრობის საკითხის გადაჭრაში. მომხსენებელი უმუშევრობის თავიდან აცილების საშუალებათ სთვლის სამუშაო დროის შემცირებას.

თანამმხსენებელი ამხ. კალინინს მოჰყავს დასაბუთებული ფაქტიური ცნობები უკანასკნელ 2 წლის განმავლობაში საგაფიცო მოძრაობის განვითარების და მიღწეულ შედეგების შესახებ. ის აღნიშნავს, რომ მუშათა კლასმა თვალსაჩინოთ გაუმჯობესა თავისი ეკონომიური მდგომარეობა. ამხ. კალინინი აღნიშნავს, რომ თანამიდროვე მუშათა მოძრაობას ახასიათებს კლასიური მიზნების გარკვეულად დასახვა და ორგანიზაციულად ჩამოყალიბება ძველ „ცეხოვშჩინას“ ნაცვლად.

კომუნისტური ახალგაზრდობის ინტერნაციონალის მე-4-ე კონგრესი

კონგრესის გახსნა

მოსკოვი, 16 ივლისი. დიდი ზეიმით გაიხსნა ახალგაზრდობის კომუნისტური ინტერნაციონალის მე-4-ე საერთაშორისო კონგრესი. ახალგაზრდობის კომინტერნის სახელით კონგრესს ხსნის ამხ. **ცეიტლინი,** რომელიც აღნიშნავს, რომ დღეკანდელ კონგრესს უმთავრეს ამოცანად ითვლება ახალგაზრდობის მასიურ ორგანიზაციების შექმნა, ახალგაზრდობის აღზრდა ლენინის მოძღვრების თანახმად, მასების პოლიტიკურ აქტივობის გაძლიერება და ანტი-მილიტარისტული პროპაგანდა. გარდა ამისა ახალგაზრდობის კომინტერნი მოწოდებულია დახმარება გაუწიოს კომინტერნს სხვადასხვა პარტიების პოლიტიკური ხაზის და სწორ ბალშევიკურ ტაქტიკის გატარების საქმეში.

ამხ. მანუილსკის სიტყვა

კომინტერნის აღმასკომის სახელით კონგრესს ესალმება ამხ. **მანუილსკი,** რომელიც აღნიშნავს, რომ არც ერთ რევოლიუციას არ დასჭირვებია იმდენი მსხვერპლი, რამდენიც ევროპის ომს. სოციალ-დემოკრატიის დახმარებით ბურჟუაზიამ შესძლო მასების ჩათრევა სისხლისმღვრელ ომში; სოციალ-დემოკრატიასთან ერთად ხელმოწერილი იქნა საშინელ ვერსალის ხელშეკრულება, სოციალ-დემოკრატიის დახმარებით გერმანია გადაიქცა ანტანტის მონად. დღეს, ისე როგორც 10 წლის წინად, ჩვენ ვდგევართ ახალ მსოფლიო ომის წინაშე და მხოლოდ საერთაშორისო პროლეტარიატს შეუძლია თავიდან აგვაშოროს ეს საფრთხე.

პროფინტერნის სახელით კონგრესს ესალმება ამხ. **მოთმუსი,** რომელიც აღნიშნავს გერმანიის და საფრანგეთის ახალგაზრდათა კომკავშირის გმირულ ბრძოლას რურში.

მთელ რიგ მისალმებათა შემდეგ ქარხანა „წითელი პრესსას“ ახკომკავშირის იაჩეიკამ ზეიმით გადასცა დროშა შვეციის ახკომკავშირს; ახკომკავშირის მოსკოვის საგუბერნიო ყრილობის სახელით გადაეცა დროშა ახალგაზრდობის ბერლინის ორგანიზაციას.

ავიაციის დღე

მოსკოვი. 15 ივლისი. 13 ივლისს გაიმართა საზეიმო სხდომა საჰაერო ფლოტის მეომართა საზოგადოების ერთი წლის თავის აღსანიშნავად. საჰაერო ფლოტის მეგობართა საზოგადოების მოქმედების შესახებ მოხსენებას ამხ. აკეთებს ბარანოვი რომელიც აღნიშნავს, რომ სოციალისტურ ავიაციის აღმშენებლობის ლოზუნგს ფართოდ გამოეხმაურენ ასეული მუშათა კოლექტივები, პროფკავშირები, საბეურნეო გაერთიანებები და სხვა. საჰაერო ფლოტის მეგობართა საზოგადოების რიგებში ითვლება მილიონი წევრი, აქვს 100 თვითმფრინავი და შეკვეთილი აქვს კიდევ 31 ახალი თვითმფრინავი. საჰაერო ფლოტის მეგობართა საზოგადოებას განზრახული აქვს მომავალ წლისათვის თავი მოუყაროს 3 მილიონ აქტიურ წევრს. საბჭოთა კავშირის მშრომელები უნდა გაიმსჭვალონ შეგნებით, რომ ავიაცია არის არა მარტო ბრძოლის და გამარჯვების საუკეთესო საშუალება, არამედ ჩვენი სასოფლო-მეურნეობის განმტკიცების იარაღი. საჰაერო ფლოტის მეგობართა საზოგადოების აქტიურ მუშაკების წინაშე დასმულია სერიოზული ამოცანა გლეხთა მასებთან დაახლოებების შესახებ. მხოლოდ მშრომელთა ერთსულოვანი და აქტიური დახმარებით შესაძლებელია 13-ე პარტყრილობის იმ დადგენილებათა სისრულეში მოყვანა, რომელიც ეხება საბჭოთა კავშირის საჰაერო ფლოტის განმტკიცებას. შემდეგ საჰაერო ფლოტის გმირები დასაჩუქრებული იქნენ განსაკუთრებული სიგელებით, რომელშიაც აღნიშნული იყო მათი დამსახურება საჰაერო ფლოტის განმტკიცების საქმეში.

„რემედასს“-ის საერთაშორისო კონფერენცია

კონფერენციის გახსნა

მოსკოვი, 16 ივლისი. გაიხსნა „რემედასს“-ის (რევოლიუციისათვის მებრძოლთა დახმარების საერთ. საზოგადოება) პირველი საერთაშორისო კონფერენცია. სხდომა გახსნა „რემედასს“-ის ცეკას მდივანმა ამხ. **პეტკოვსკიმ,** რომელმაც აღნიშნა, რომ კონფერენციის მიზანია ჯამი გაუკეთოს „რემედასს“-ის მუშაობას და კავშირი განამტკიცოს საბჭოთა კავშირის ფართო მასებსა და უცხოეთში არსებული „რემედასს“-ის ორგანიზაციებს შორის. კონფერენციას მიესალმენ მუშათა ორგანიზაციების, სხვადასხვა ქვეყნების, პოლიტ-კატორღელთა საზოგადოების და სხვა ორგანიზაციების წარმომადგენლები; მისალმებათა შემდეგ სიტყვა ეძლევა ამხ. **კოლარუსს,** რომელიც ბულგარეთის კომპარტიის სახელით აღნიშნავს, რომ საერთაშორისო მენშევიკების ღალატის შემდეგ ბურჟუაზიამ გაცილებით ეფრო მტკიცეთ დაიპყრო ძალაუფლება, ვიდრე ამას მათ ღალატამდი ჰქონდა ადგილი. ბურჟუაზიამ მოასწრო მოძრაობაში მოეყვანა მთელი თავისი კოლოსალური სამხედრო, საპოლიციო, ადმინისტრატიული აპარატი და მორალური ჩაგვრისა და ვიზიკური დამონავების აპარატი. კაპიტალიზმი საშინელ მატერიალურ კეპირებებში აგდებს მუშათა ფაროოსახებს. კაპიტალისტების ბატონობის ჩამოსაგდებათ პროლეტარიატის მიერ აუცილებელია ყველა ძალების თავმოყრა, რადგან მარტო თავდადებულ მებრძოლთა ავანგარდის მობილიზაცია საკმარისი არ არის.

მხურვალე ოვაციებით ხვდება კონფერენცია **ჩინეთის დელეგატს,** რომელმაც დაახასიათა ის მძიმე პირობები, რომელშიაც უხდებათ ცხოვრება და ბრძოლა ჩინეთის მშრომელებს. კონფერენციამ მიიღო ყველა პატიმრებისათვის გასაგზავნ მისალმების ტექსტი და მიმართავა მთელი მსოფლიოს მშრომელებისადმი.

„რემედასს“-ის ცეკას ანგარიში

„რემედასს“-ის საერთაშორისო კონფერენციაზე დაიწყო საქმიანი მუშაობა. ამხ. **პეტროვსკიმ** მოხსენება გააკეთა „რემედასს“-ის ცეკას მუშაობის შესახებ; მომხსენებელმა აღნიშნა, რომ ცეკას მთავარი მუშაობა სწარმოებს საბჭოთა კავშირში, სადაც „რემედასს“-ის ორგანიზაციებში ამ უამთა ითვლება 300.000 წევრი. „რემედასს“-ის მუშაობის წარმატებას საბჭოთა კავშირში ამხ. პეტროვსკი ხედავს ბურჟუაზიის ხსნის საბჭოთა კავშირის ფართო მასების პოლიტიკური და საზოგადებრივი თვითშეგნების ამაღლებით და ბურჟუაზიული კონტრრევოლიუციის თარეშით ისეთ ქვეყნებში, სადაც ბურჟუაზია ბატონობს. „რემედასს“-ის საზღვარგარეთელ სექციების მუშაობა ამხ. პეტროვსკი დამაკმაყოფილებელათ არ მიაჩნია. „რემედასს“-ის ცეკაში საზღვარგარეთიდან მიღებულია 6.000 მანეთი; დიდ დახმარებას უწევენ ეს სექციები პატიმრებს ადგილობრივ.

კომუნისტ ქალების მესამე საერთაშორისო კონფერენციის გახსნა

მოსკოვი. 11 ივლისი. დღეს დიდის ზეიმით გაიხსნა კომუნისტ ქალების მესამე საერთაშორისო კონფერენცია. სხდომა გახსნა **კლარა ცეტკინმა,** რომელსაც მუშა ქალები ხანგრძლივ ოვაციებს უმართავენ. კონფერენციის პრეზიდიუმში არჩეული არიან: კლარა ცეტკინი, ამხ. ამხ. კრუპსკაია, ლილინა და აგრეთვე სხვადასხვა ქვეყნების წარმომადგენლები.

დღის წესრიგში დასმულია შემდეგი საკითხები: ქალთა საერთაშორისო მოძრაობის შედეგებისა ოა პერსპექტიეების შესახებ, მოხსენება ქალთა საერთაშორისო კავშირის მუშაობის შესახებ დასავლეთში და აღმოსავლეთში და, აგრეთვე საბჭოთა კავშირში, წარმოებებში, პროფკავშირებში და კოოპერაციაში წარმოებულ მუშაობის შესახებ და სოციალური აღზრდა.

კომინტერნის აღმასკომის სახელით კონფერენციას მიესალმა **ბუხარინი,** რომელმაც აღნიშნა, რომ შეუძლებელია მუშათა კლასის დაპყრობა, თუ დაპყრობილი არ იქნა მუშა ქალები. „კომინტერნის კონგრესი“—ამბობს ამხ. ბუხარინი—„ყველა საკითხების გადაწყვეტის დროს გრძნობდა იმას, რომ საჭიროა უფრო ახლო მიუდგეთ მუშა ქალთა დაპყრობის საკითხს. მიმდინარე წელში სრულდება საერთაშორისო ომის 10 წლის თავი. კომინტერნის კონგრესმა გადაწყვიტა მთელს მსოფლიოში მოაწყოს დემონსტრაცია იმ მიზნით, რომ მოაგონოს ხალხებს, რომლებმაც შეიერთეს ტერიტორიები და კუნძულები ჩამორთმეული ოტომანის იმპერიისაგან მოკიდებული ბალკანეთის ომიდან (1912—1913 წ. წ.), 3) და იმ ახალ სახელმწიფოთა შორის აზიაში, რომელნიც დაარსდენ ლოზანის ხელშეკრულების ძალით. აქ აღსანიშნავია ის, რომ ეს ახლად დაარსებული ეგრეფწოდებული სახელმწიფოები აზიაში მხოლოდ ინგლის-საფრანგეთის კოლონიებს წარმოადგენენ და მათი მართველნი ინგლის-საფრანგეთის მოჯამაგირეები არიან, როგორც მაგალითად ხუსეინი გეჯასელი ანფეისელი. ჩამორთმეული მიწები აზიაში (სირია, პალესტინა, მესოპატამია და არავია) შეადგენენ ორ-მესამედზე მეტ ნაწილს ყოფილი ოტომანის იმპერიისა და დაახლოვებით ერთ-მეოთხედს მთელი მისი მოსახლეობისა. წესი განაწილებისა შემუშავებული ლოზანის კონფერენციის მიერ ასეთია; ლოზანის ხელშეკრულების ძალაში შესვლის შემდეგ (რისთვისაც საჭიროა სამი-კონფერენციაზე მონაწილეობა—დიდ სახელმწიფოს მიერ დამტკიცება—რატიფიკაცია) სამი თვის განმავლობაში ვალების მმართველობის სობჭომ უნდა გაანაწილოს დაინტერესებულ მხარეთა შორის მთელი ვალი და სათვითეულოდ შეატყობინოს მათ კუთვნილი რაოდენობა. იმ შემთხვევაში თუ დაინტერესებული მხარეები უკმაყოფილონი დარჩენ განაწილებით, მათ უფლება ეძლევათ ერთი თვის განმავლობაში ცნობის მიღების შემდეგ გადასცენ სადაო საკითხი არბიტრს—დანიშნულს ნაციათა ლიგის მიერ, რომელმაც უნდა გამოიტანოს საკუთარი დადგენილება სამი თვის განმავლობაში. ეს უკანასკნელი გარემოება ვალების ყოველწლიურ შეტანას არ აჩერებს (მუხლი 47). გარდა ამისა დაინტერესებულმა მხარეებმა ცნობის მიღების შემდეგ სამი თვის განმავლობაში უნდა წარუდგინონ ვალების საბჭოს საწინდარი, როგორც უზრუნველყოფა ვალის გასტუმრებისა. თუ საწინდარი აღნიშნულ ვადაში არ იქნა წარდგენილი, ან იგი უეარგისი აღმოჩნდა, საკითხი გადადის ნაციათა ლიგის განსახილველად და საბოლოოდ გადასაწყვეტად (მუხლი 48).

ჩვენ არ გამოუდგებით ლოზანის ყველა დადგენილებათა განხილვას ოსმალეთის ვალის შესახებ. მოყვანილი მუხლების შინაარსი საკმარისია საკითხის ზოგადათ გაცნობისათვის.

მიმდინარე წლის 2 აპრილს მეჯლისი შეუდგა ვალების საკითხის განხილვას. ეს საკითხი უმთავრესად გულისხმობს გარეშე ვალებს. ფინანსთა კომისარმა განაცხადა: ჩვენ მზათა ვართ გადავიხადოთ ჩვენი წილი, რომელიც გამორკვეული იქნება ლოზანის ხელშეკრულების რატიფიკაციის შემდეგ. დღეს დღეობით-კი ამ საკითხში არსებობს ის მდგომარეობა, რომელიც იყო იმპერიის დროს. მიუხედავათ ამისა ზედმეტი ხარჯების აღსაკვეთათ ჩვენ შევამცირეთ „ვალების მართველობის“ ბიუჯეტი ისე, როგორც სხვა დაწესებულებებს. ჩვენ ვალიარებთ ჩვენ მოვალეობათ, და ყოველთვის მზათა ვართ ჩვენი ვალები გადავიხადოთო გაზეთი „ტანინის“ (4 მარტ) ანგარიშით ეხლანდელი ოსმალეთის ვალი არ აღემატება 90.000.000 ლირას და იქვე მითითებულია იმ წყაროზე, საიდანაც შეიძლება ამ თანხის მიღება: ეს წყაროა—ყოფილი სულთანის ქონების რეალიზაცია.

მიუხედავათ იმისა რომ ლოზანის ხელშეკრულების რატიფიკაცია არსებითად უკვე მოხდა: ჯერ ინგლისმა შემდეგ იტალიამ და ამ ბოლო დროს იაპონიამ დაამტკიცეს აღნიშნული ხელშეკრულება და კონნიერი ნიადაგი ოფიციალური მოლაპარაკების დასაწყებათ ვალების განაწილების შესახებ უკვე არსებობს, მოლაპარაკება ჯერ მაინც არ დაწყებულა.

ამ დროს განმავლობაში კი სრულებით უსამართლოთ მთელი აპარატი „ვალების მართველობისა“ ჰკიდია კისერზე მხოლოდ ოსმალეთის მთავრობას. მიუხედავათ იმისა, რომ ოსმალეთი ვალდებულია გადიიხადოს მხოლოდ ერთი ნაწილი სულთანის მიერ დატოვებული ვალისა, მთელი სარჯები „მართველობის“ შესანახათ მან უნდა დაპეროს თავის მცირე სახელმწიფო ბიუჯეტიდან. ამ საკითხმა ძალიან ცხარე მსჯელობა გამოიწვია როგორც მეჯლისში, ისე პრესაში. ერთხმათ იქნა აღიარებული „ვალების მართველობის“ ბიუჯეტის შეკვეცა-შემცირება. გარდა ამისა პრესა დასძენდა, რომ „ვალების მართველობა“—არსებითად ფინანსიური დაწესებულება-პოლიტიკურ როლს თამაშობსო და უთითებდა მის ნაციონალურ შემდგენლობაზე. ესვე განაცხადა: ოქ („დეტის-მართველობაში“) მთავროპის ცარკულარების მიუხედავათ თავმოყრილია დიდძალი რიცხვი სომხებისა, ბერძნებისა და სხვა უცხოელებისაო... დეპუტატმა ეკრემმა განაცხადა: მაშინ როცა ჩვენი მდივნები იღებენ მხოლოდ 36 ლირას თვეში, „დეტი“-ს მოსამსახურები ათასეულებს არ სჯერდებიანო. „დეტის“ წარმომადგენლები იღებენ თვიერათ 4.000 ლირას და მისი უსაქმო იურისკონსულტი კი 1.300 ლირას. ამ ცარცვა გლეჯას დაუყონებლივ უნდა მოეღოს ბოლოო. და მართლაც „ვალების მართველობის“ ბიუჯეტი 1.700.000 ლირიდან დაიყვანეს 800.000 ლირამდი წლიურათ და მთავრობამ ამიერიდან დაისაკუთრა უფლება „დეტის“ ანბიუჯეტო საკითხების განხილვის და გადაწრისა. ამ გადაწყვეტილებამ, რასაკვირველია, ბევრი ბოსამსახურეები დასტოვა შტატს გარეშე უსაქმოთ.

აღნიშნულმა რეფორმამ დიდი უკმაყოფილება გამოიწვია თვით „დეტის“ მართველობაში. ეს უკმაყოფილება კიდევ უფრო გაძლიერდა მას შემდეგ, როცა მთავრობამ კონსტანტინოპოლის მართველობა „დეტისა“ დაუმორჩილა ანგორის „უმთავრეს მართველობას“. რადგან ოსმის დროს კონსტანტინოპოლი მოწყეტილი იყო ანატოლიას, ამტომ 1920 წელს ანგორაში დაარსდა „უმთავრესი მართველობა“ და დაუმორჩილდა მას ყველა ის რაიონები, რომელნიც ანგორის მთავრობის ხელისუფლებაში იმყოფებოდა. ამნაირათ ანგორის „მართველობის“ ხელში გადავიდა ყველა უმთავრესი ფილიალები (ე. ი. განყოფილებანი) „დეტისა“ (ადანაში, ბრუსაში, სმირნაში, ჩატალჯაში, ანდრიანოპოლში). კონსტანტინოპოლის დირექციას კი შერჩა მხოლოდ კონსტანტინოპოლის რაიონი და მისი მართველობა განისაზღვრა მხოლოდ გალატის საფოსტო რაიონით, კონსტანტინოპოლის სპირტსასმელების და მეთევზეობის განყოფილებებით და ფოსტის ტიბოგრაფიით. მიუხედავათ ასეთი განსაკვრული მოქმედებისა კონსტანტინოპოლის დირექციამ ბოლომდე შეინარჩუნა, როგორც ძველი ვეიბტოლა შტატი, ისე ძველი ბიუჯეტიც.

და აი დღეს მთავრობამ იფიქრა მიიტანა სახოგადოთ „ვალების მმართველობაზე“ და განსაკუთრებულ კონსტანტინოპოლის დირექციაზე. შეამცირა შტატი, დიდათ შეუკვეცა ბიუჯეტი და კონსტანტინოპოლი ანგორას დაუქორჩილა. რასაკვირველია ყველა ეს ზომები უმთავრესათ ეხებ და აინტერესებს საფრანგეთს, რადგან როგორც ესთქვითო, ფაქტიურად „დეტი“ საფრანგეთის ფინანსიური კაპიტალის წარმომადგენელია. თუ ეს საფრანგეთს ოფიციალურათ აღნიშნულ ზომების შესახებ არაფერი განუცხადებია, მაგრამ თვით „ვალების მმართველობამ“ თავის განსაკუთრებულ სხდომაზე დაადგინა ეწვიოს პროტესტის გაცხადება მთავრობის მოქმედების წინააღმდეგ „მუქარაძის დეკრეტის“ დარღვევის გამო. ეს პროტესტი შესაძლებელია ნაკარნახევი იყო საფრანგეთის მთავრობის მიერ, მაგრამ მას არავითარი რეალური შედეგი არ გამოუწვევია. ეს ფაქტი—„ვალების მართველობა“ იძულებული შეიქნა იმავე სხდომაზე გამოეტანა დადგენილება მთავრობის სრული მორჩილების და მისი ბრძანების სავსებით ასრულების შესახებ.

ეი დაახლოვებით ასეთია საკითხი ოსმალეთის დავალიანებისა. ამ საკითხის ასე თუ ისე გადაკრა დიდათ მნიშვნელოვანია როგორც ოსმალეთის მინაურ, ისე მისი საერთაშორისო მდგომარეობისათვის, განსაკუთრებით კი საფრანგეთთან დამოკიდებულებისათვის. დიდ საგარეო და საერთაშორისო საკითხთა შორის, როგორც არის მაგ. მოსული, სირია და სხ., კუპონების (ე. ი. ვალების) საკითხს უმირავს თანბამრი ადგილი ოსმალეთის პოლიტიკაში.

ხ. ჭ—ძე.

წერილები ოსმალეთიდან

ოსმალეთის დავალიანების საკითხი*)

ეხლა, რასაკვირველია, მდგომარეობა სავსებით შეიცვალა. ახალი ოსმალეთის ნაციონალურ პოლიტიკას არ შეეძლო შერიგებოდა ასეთ მდგომარეობას. ნაციონალურ რევოლიუციის მთავრობას, რომელიც იბრძოდა და რომელმაც გაიმარჯვა ქვეყნის დამოუკიდებლობის და თავისუფლების დროშის ქვეშ, რომელმაც უცხოელ კოლონიალურ პოლიტიკის და ხალიფატის წინააღმდეგ ბრძოლაში გარს შემოიკრიბა მთელი ხალხი, არ შეეძლო მოეთმინა უცხოელი კაპიტალის ასეთი თავდადებული, თავისუფალი ფარფაში. მისი ცდა და მეცადინეობა მიიმართა ამ მძიმე ტვირთის შემცირების და შემსუბუქებისაკენ.

ვალის საკითხების გარშემო დიდი ბრძოლა გასწიეს ოსმალელებმა ისმეტ-ფაშის შეთაურობით ორივე ლოზანის კონფერენციაზე. პირველყოფილსა მათ გაიღაშქრეს უკვე ხსენებულ „მუქარაძის“ დადგენილების წინააღმდეგ. ლოზანის პირველ კონფერენციაზე ისმეტ-ფაშამ წარადგინა თავის ცნობილი კონტრ-პროექტი ვალების შესახებ. აქ მან განაცხადა, რომ 1) დამოკიდებულება „ვალების მართველობისა“ და ოსმალეთის მთავრობის შორის არის შინაური სახელმწიფოებრივი საკითხი და მას არავითარი ადგილი არ უნდა ჰქონდეს საერთაშორისო ხელშეკრულებაშიო. 2). გარდა ამისა მან მოითხოვა ვალების განაწილება ოსმალეთსა და იმ ტერიტორიათა შორის, რომელნიც ომის შემდეგ ჩამოერთვა ოსმალეთს. განსაკუთრებით იგი გულისხმობდა რკინის გზების ისაშენებლათ აღებულ ვალებს და ამტკიცებდა ამ საკითხის შესახებ მსჯელობის უარობას. 3) რაც შეეხება ვალების ნაწილობრივ დაფარვას და პროცენტების გადახდას—ისმეტმა კატეგორიულათ განაცხადა, რომ ოსმალეთის მთავრობა უარს ამბობს ამ თანხების **ოქროთი** გადახდაზე და მზათაა იხადოს მხოლოდ ქაღალდის ფრანკის სახითო. ისმეტ-ფაშა ამტკიცებდა, რომ ოქროთი გადახდა ყოველწლიურათ შეადგენს სახელმწიფო ბიუჯეტის თითქმის ერთ-მესამედსო. მოკავშირეთა აზრით კი ეს განსხვავება გამოიხატებოდა მხოლოდ 100.000.000 ფრანკში. ეს საკითხი გადაიქცა ფრიად სერიოზული ბრძოლის და კამათის ღერძათ. ოსმალეთმა დაიკავა სრულიად შეურიგებელი პოზიცია. ლოზანის მეორე კონფერენციაზე ოსმალეთის დელეგაციამ უარჰყო „მუქარაძის დადგენილება“ და სხვა მისდაგვარი დეკრეტები. დელეგაციამ გაიღაშქრა თვით „ვალების მართველობის“ ორგანიზაციის წინააღმდეგ და უარჰყო მისი უფლება: ყოველწლიური სავადო გადასახადების შესატანათ უზრუნველყოფის აუცილებლობა.

11 ივნისს, 1923 წელს ოსმალეთის დელეგაციის წევრმა ჰასან-ბეიმ შეიტანა კონფერენციაზე ასეთი წინადადება: ოსმალეთი მზათაა იცნოს მუქარაძის კანონი მთელი მისი შედეგებით; მხოლოდ სამაგიეროთ მან უნდა მიიღოს უფლება ათი წლის განმავლობაში იხადოს ვალის ამორტიზაცია არა ოქროთი, არამედ ქაღალდის ფრანგული ფრანკებით მათი მიმდინარე კურსის მიხედვით.

ეს წინადადება ისეთის საზარალი განსხვავებას ჰქმნიდა უცხოელ კრედიტორებისათვის, რომ მათ კატეგორიულათ უარჰყვეს იგი. დღესაც არ არის ოფიციალურათ გადაჭრილი საკითხი: ოქროთი იქნება გადახდილი კუპონები თუ ქაღალდით. დღესაც ისე მწვავეთ სდგას იგი, როგორც წარსულში. და ჩვენ შეგვიძლია ვსთქვათ, რომ ოსმალეთის მთავრობას ჯერჯერობით ისეთივე შეურაეველი პოზიცია უჭირავს.

რაში გამოიხატება ეს განსხვავება? ეს ეხლა, რასაკვირველია, ყველასათვის ცხადი და აშკარაა. ეხლა, ვამბობთ ჩვენ, რადგან ვინ არ იცის დღეს, რა განსხვავება არსებობს ოქროსა და მისი გამომხატველი ქაღალდის ნიშნის შორის. სწორეთ საფრანგეთის ქაღალდის ფრანკი ამის თვალსაჩინო მაგალითს იძლევა. საკითხის უკეთეს გათვალისწინებისათვის საჭიროა ამ განსხვავების ციფრებით გამოანგარიშება. ამიტომ ჩვენ ავიღებთ უფრო ურყევ ვალიუტას, სახელდობრ, **დოლარს,** რომელსაც შევადარებთ ლირას და ფრანკს.

ოსმალეთმა ვალების ამორტიზაცია და სარგებელი ყოველწლიურათ უნდა იხადოს 9.500.000 ლირა, რაც ომამდი არსებული კურსით უდრიდა 220.000.000 ფრანკს, ანუ 45.000.000 დოლ.

ომამდი ერთი ლირა ღირდა 23 ოქროს ფრანკი. შარშან კი (ჩვენ ვიღებთ ლოზანის კონფერენციის ხანას) ერთი ლირა ღირდა მხოლოდ 10 ნახევარ ქაღალდის ფრანკი. აქედან სავსებით აშკარავდება ის განსხვავება, რომელსაც იწვევს ქაღალდის თუ ოქროს ფრანკებით გადახდა ყოველწლიურათ ზევით აღნიშნული თანხისა. გაამრავლეთ 9.500.000 ლირა 23 ოქროს ფრანკზე, თქვენ მიიღებთ 200.000.000, ე. ი. 45.000.000 დოლარს, რასაც ომამდი ოსმალეთი იხდიდა ყოველ წლიურად. გაამრავლეთ იგივე თანხა 10 ნახევარი ქაღალდის ფრანკზე, თქვენ მიიღებთ 100.000.000 ქაღალდის ლირას, ე. ი. 6.200.000 დოლარს. ამნაირად ყოველწლიური განსხვავება შეადგენს 38.800.000, რაც ათი წლის განმავლობაში, როგორც ამას ითხოვდა ოსმალეთის დელეგაცია, შეადგენს თითქმის **400.000.000 დოლარს.** აი რაშია საქმე. აი რაში მდგომარეობს ეგრეთწოდებული „კუპონების საკითხი“, რომელიც ასე მწვავედ სდგას ოსმალეთის ცხოვრების დღის წესრიგში ოსმალეთის, ევროპის, ამერიკის ელჩებსა, ბანკირებსა, ფინანსისტებ

გაზ. „კომუნისტი“-ს მთავარი კანტორა აცხადებს

მკითხველების საყურადღებოთ

რომ „კომუნისტი“-ს თითო № ღირს ყველგან და აგარაკებზეც 4 კაპეიკი

ვინაიდან ჩვენ მოგვდის ცნობები, რომ აგარაკებზე ზოგან გამყიდველები ილებენ თითო №-ში 10 კაპეიკს, ვაცხადებთ, რომ დამნაშავეები იქნებიან მიცემული პასუხისგებაში.

ადგილობრივ პარტორგანიზაციებს, ხელისუფლების ორგანოებს და ცალკე ამხანაგებს ვთხოვთ მიაქციონ ამას ყურადღება.

პარტიული ცხოვრება

ფოთელი ლენინის თხზულებათა გასაიფეგლათ

ფოსკოვი. 16 ივლისი. საკავშირო ცენტრალური აღმასრულებელი კომიტეტის პრეზიდიუმის საგანგებო სხდომაზე დამტკიცდა დებულების პროექტი ლენინის თხზულებათა გასაიფაფებლად სპეციალურ ფონდის შექმნის შესახებ. ფონდის საერთო რაოდენობა უდრის 1.800.000 მან. აქედან ამიერ-კავკასიის ფედერაციაზე მოდის 165.000 მანეთი.

მისალმება საქართველოს კომპარტიის ცეკას

ზორაანის მაზრის განათლების მუშაკთა გადასამზადებელი კურსების მონაწილეები გულწრფელ სალამს გიძღვნით იმ დიუბარებელ შრომისა და ბრძოლისთვის, რომელიც თქვენ გასწიეთ განთლების მუშაკთა გადასამზადებლათ, სწავლა-აღზრდის საქმის მკვიდრ ნიადაგზე დასაყენებლათ მზად ვართ ვიმუშაოთ კიდეც საბჭოთა ხელისუფლების განმტკიცებისთვის.

კურსანტთა კრების მონდობილობით—**ლვალაძე.**

ომის საწინააღმდეგო დემონსტრაციისათვის

ყველა ცენტრალურ და საოლქო კომიტეტებს

ძვირფასო ამხანაგებო!

კომინტერნის მეოთხე საერთაშორისო კონგრესმა დაადგინა საერთაშორისო იმპერიალისტური ომის ათი წლის თავს მისცეს საერთაშორისო პროლეტარიატის ხასიათი. ამ დღეებში საერთო-ჯალაიერ სოლიდარობით გაერთიანებული მუშები ეტყვიან ომს მსოფლიოს იმას, თუ როგორ ბრძოლებენ ისინი იმ სისხლისღვრას, რომელიც მოაწყვეს ბურჟუაზიულმა ბანდიტებმა 10 წლის წინათ. ეს ომი, როგორია მათი დამოკიდებულება მოსალოდნელ ომისადმი. 10 წლის წინ, რომელიც გავიდა იმპერიალისტური ომის დაწყებიდან, ძირითადად ბატონობა კაპიტალიზმის საფუძველზე. მან დაამხო მრავალი ტახტები. ამ ომმა ყველაზე უფრო ჩამორჩენილი, დაჩაგრულ დამონებულ ქვეყანაში შექმნა ისეთი ძალა, რომელმაც ერთის დაკარგვა განადგურა დესპოტიზმის სამი საუკუნის ბატონობა, მოსპო მემამულეების და კაპიტალისტების ძალაუფლება და მონური წესწყობილება. ბურჟუაზიებმა ეს ომი ერთ-ერთ ძალიან ძვირად დაჯდა. ეს ომი ერთ-ერთ ძალიან ძვირად ღირებული ომი იყო

მუშათა ცხოვრებიდან

ჩვენი საქართველო-ხაშურის კომ. სკოლები.

ამ წერილში მე მინდა შეგვიძლია საქართველო საფაბრიკო სკოლის აშ. ზალიკო ქიკოძის სახელობაზე.

ეს სკოლა მოთავსებულია შშვენიერ ალაგას,—ხარფუაში თითქოს დარაგათ ყველგან აქ მოთავსებულ ქარხნებს (იქვეა საპნის, ტყავის, სფეიქრო და სხ.) და უკავია დიდი შენობა. სკოლა ეკუთვნის სახ. განათ. კომისარიატის პროფ-ტექნიკურ განყოფილებას, რომელიც დიდ ყურადღებას აქცევს; სკოლას კი გამგედ ჰყავს უკვე ცნობილი რევოლიუციონერი, დამსახურებული კომუნისტკა, დიდი ენერგიის პატრონი—ნატალია პლატონის ასული ქიკოძე.

მოწაფეთა რიცხვი ამ ჟამად 120 უდრის სკოლაში მოთავსებულია ინტერნატიც, სადაც იმყოფებიან სხვა დასხვა პროვინციიდან გამოწერილნი თბილისის ქალთა წრის მიერ.

სკოლა ოთხწლიანია და კურსდამთავრებულები ასე თუ ისე მომზადებულიც გამოდიან სკოლიდან.

ხელობის დარგი ექვსია: 1) საფეიქრო, 2) არშიების, 3) ჭრა-კერვის, 4) თეთრეულის, 5) ხალიჩების და 6) ჩულქების.

სწავლის მხრივ უნდა მიაღწიოს მთლიანი შრომის სკოლამდე, რომლის შემდეგაც ადის სპეციალურ სწავლამდე.

ღირსება ამ სკოლისა სწორედ ეს არის, რომ მოსწავლე თანასწორად ვითარდება და განათლებას იღებს ყოველ სფეროში, როგორც გონების მხრივ, ისე სპეციალობას—ხელობის მხრივ.

მიზანი ამ სკოლისა ისეთი ღირსეა დღევანდელ ცხოვრებისათვის, რომ იგი სულ ახლო მომავალში მართლაც მნიშვნელოვან როლს ითამაშებს როგორც შინა-მრეწველობის, ისე საფაბრიკო საქმეში.

ამ სკოლაში თანასწორად იზრდება როგორც თბილისის ბავშვი, ისე სოფლიდან ჩამოსულიც, რომელთაც არავითარი ცოდნა არა აქვთ. აქედან კი საჭირო ცოდნით აღჭურვილნი ისინი უბრუნდებიან თავიანთ კუთხეს.

წრეულს ამ სკოლაში, იმისდამიუხედავად, რომ გვიან დაიწყო სწავლა და ახალიც იყო, მუშაობა გასაოცარი ნაბიჯით მიდიოდა. სრულიად უცოდინარი ყველაფერში, მოკლე დროში უკვე შესძლეს თავიანთ საქმის შეგნებულად ასრულება სწავლით და ხელობით. ამასთან საჭიროა აღსანიშნავდეს ისეთი პერიოდული ორგანო ჟურნალის სახით, როგორიც მაგალითად მოსკოვის საფაბრიკო სკოლებს აქვთ ასეთი სათაურით: „Жизнь рабочей школы“, სადაც მოთავსებულია ყოველგვარი მასალები გავლილისა და თვით გეგმა და პროგრამაც შეკადგენილი. ეს ჩვენთვისაც დიდ საპოიოებას წარმოადგენს. **მეტი ხელის შეწყობა საფაბრიკო სკოლებს.**

ინფ. ანდანი.

გალკის საბჭოდან

(ქალ. აღმასკომის საყურადღებოდ).

[illegible] „ბალკა“ მდებარეობს [illegible] ბარგობს შუა ქალაქში, ვერის დაღმართის გვერდზე, გადასახედში. მთელი ბალკა დასახლებულია მშრომელი ხალხით და განიცდის მრავალ უბერხულობას. არ არის წყალსადენი და ხალხი იძულებულია მტკვრის ბინძური წყალი იხმაროს სასმელად, რადგან ტბელეფონის შენობასთან არსებული წყლის კონი ძლიერ შორს არის ბალკის ქვედა ნაწილის მცხოვრებთათვის.

ორ სახლში რაკეტის შესახეული № 36 და კარუსელის დაღმართი № 35 აქვთ წყალსადენი, მაგრამ მთელი ბალკის მცხოვრებთათვის ამ სახლებიდან წყლით სარგებლობა უხერხულია, რადგან პატარა კრანები და პატარა ეზოები, სადაც შიგ მცხოვრებნი ძლივს ითავსებენ სულს შეუძლებელს ხდიან ბარეში ხალხის სიარულს ამ ეზოებში და აქედან წყლის ზიდვას.

ამიტომ კარგი იქნება აღმასკომი ყურადღებას მიაქცევდეს ამ გარემოებას და ბალკის ქვედა ნაწილში გაკეთებდეს ერთს კრანს, რითაც დიდს სიკეთეს უზამს აქ მცხოვრებ მშრომელ ხალხს.

მუშკორი ას—შვილი.

ეს შეგნებულ მუშებს არ შეეფერით

(ტრამვაის დირექტორის საყურადღებოდ).

მე ყოველ დღე ტრამვაით სიარული არ მიხდება, რადგანაც ჩემი ჯიბე ამის ნებას არ ძაძლევს; მაგრამ ამ უკანასკნელ კვირაში შვებულებაში ვარ და ყოველ დღე არამიანცის საავადმყოფოში დავდივარ ავადმყოფის სანახავად და სამჯერ ამ გზაზე შემხვდა შემდეგი შემთხვევა: მე კონდუქტორს მივეკი ათ შაურიანი და როცა ხურდას მიბრუნებდნენ ყოველ დროს შაურს, ან მეტს ნაკლებად მაძლევდნენ ვითომდა ხურდის უქონლობის გამო. ამ გვარათ შაურის ნაცვლად ბილეთის ფული გადამიხდია ორი შაური და ხან მეტიც. მეოთხე ჯერ ეს ისტორია კიდევ განმეორდა 8 ივნისს ვიგონ № 64-ზე. მე ამ დღეს ჩვეულებრივად მივეცი კონდუქტორს ათ შაურიანი და ხურდა კი ჰომეა მხოლოდ 37 კაპ., 42 კაპეიკის ნაცვლად და თან დასძინა, რომ ხურდა არა აქვს და შემდეგ მოვცემო, მაგრამ ეს ფიქრადაც არ მოსულია, თუმცა საკმაოდ წვრილი ფული შეაგროვა.

განა ეს დასაშვებია? მუშის ჯიბე ისედაც ღარიბია და ერთი შაური მუშისთვის ფულია. მას ეს ფული არ უნდა დააკლონ.

მუშკორი ალ. ბ—ლშვილი.

რკინისგზელებში

რკინისგზის მთავარ სახელოსნოს აღგილკომის საყურადღებოდ.

რამდენჯერმე იყო ჩვენს გაზეთებში წერილები და ბრძანებებიც რკინისგზის გაეროვნების შესახებ, მაგრამ ჩვენს სახელოსნოში ამ მხრივ არავითარი ცვლილებები არ მომხდარა. ისეთი დღე არ იქნება, რომ ოთხი ან ხუთი ბრძანება არ გააკრან კედელზედ ყველა რუსულად დაწერილი. ქართველი მუშები სხვებს ეხვეწებიან: წაგვიკითხეთ, რა წერიაო.

მათ ეინტერესებათ გაიგონ რის შესახებ გააკრეს ბრძანება. არც ერთი ბრძანება ქართულ ენაზე სახელოსნოში არ გამოკრულა.

მუშები დიდს უკმაყოფილებას გამოსთქვამენ.

ამიტომ ჩემი აზრით კარგი იქნებოდა ადგილკომი რომ „კეთილ ინებებდეს“ და როგორც რუსულათ, ისე ქართულს დაწერილს ბრძანებას გამოაკრავდეს.

ეს აუცილებლად უნდა მოაგვაროს ადგილკომმა.

მუშკორი ილიკო ჯარეიშვილი.

მოაწესრიგეთ ჩვენი საქმეც

(ადგილკომის საყურადღებოდ).

მთავარ სახელოსნოს მემანქანების, მათ თანაშემწეების და გამხურებლების საქმე ვერა და ვერ იქნა მოწესრიგებული, მიუხედავად იმისა, რომ რამდენჯერმე დაუწერიათ კოლექტიური განცხადებები ამა თუ იმ გაჭირვებაზე. მაგრამ არც ერთი თხოვნა არ დაუკმაყოფილებია ადმინისტრაციას. ვერ ღებულობენ ისინი საშუალო პროცენტებს ტ როგორც სხვა მუშა-ხელოსნები არიან მარტოკა ჯაპაგირზე. არ მიუღიათ გამხურებლ „სპეც-ტანსაცმელი“. მოუსპეს მათ ორი კვირის დამატებითი შვებულება, მიუხედავად იმისა, რომ წასულ წელს ყველა ამით სარგებლობდა. ისინი ეწევიან სათბობ მასალის მომგერნებას, რაზედაც ეძლევათ გასამრჯელო. ესეც ვერ ნაწილდება და ვერ ურიგდებათ მათ წესიერად. მაგალითად, ხუთ თვეში ერთხელ მიიღეს და ისიც ძალიან ცოტა.

ამის გარდა მეღვეედები და მზეთავები ღებულობენ ახლა ორ თვისას 13 მანეთს, მემანქანები და გამხურებლები კი 11 მანეთს.

რაშია საქმე? კარგი იქნებოდა ამის განაწილებაში მიეღო მონაწილეობა ადგილკომს და მიეცათ მათთვის, რაც მათ ეკუთვნით.

მუშა სიონელი.

რკ. გზის საამართველოს უფროსის საყურადღებოდ.

სადგურ მცხეთაში, სადაც აუარებელი მგზავრები იყრიან თავს, განსაკუთრებით კვირა-უქმე დღეებში დასალევი წყალი არ იშოვნება და არ მოდის არც ერთი კრანდაინ და ამოდენი მგზავრები იძულებულნი არიან მტკვარზე იარონ წყლის დასალევად. ეს დასაშვები არ არის.

საჭიროა საჩქაროდ მიექცეს ამას ყურადღება და გამოსწორდეს ეს ნაკლი.

მუშკორი მეთვალყურე.

საჭიროა ამ საქმის მოგვარება

(ხაშურის ოლქთქმ. ადგილკომის საყურადღებოდ).

ქ. ხაშურის ოლქთქმავალთა საყურადის მუშა-მოსამსახურეების ინტერესები არ არის სრულიად დაცული ერთსა და იმავე თანამდებობაზე მოუშავეს ამუშავებენ ბევრ სხვა რამეზედაც. აი მაგალითად ხაზიდან მოსული ოლქთქმავლებს, რომელნიც შემოდიან ამავე საყუდში დებულობს გამხურებელი. ამასთან ეს გამხურებელი ამ ოლქთქმავალის გამეცილებლობასაც ასრულებს, მეისრეობასაც და სხ. გასამრჯელოს ყველა ამაზე არ ღებულობენ.

რაკი საჭიროა მოსამსახურეები ამავე საყუდში, რატომ არ ღებულობენ?

მასთან ერთად უნდა აღვნიშნოთ, რომ არ არის რვა საათის სამუშაო დღე მტკიცედ დაცული. 12 საათს გვამუშავებენ მეისრეებს და ოლქთქმავალთა გამხურებლებს!

ოლქთქმავალთა გამხურებელი მუდამ უნდა იყვეს თავის ადგილზე, ამას აკანონებენ ბრიგადის გამოძახებას; როცა ის ბრიგადისთვის მიდის, ადვილი შესაძლებელია, რომ ოლქთქმავალის უყურადღებოდ მატოვებულს ეატანდეს ცეცხლი და მას მოჰყვეს ზიანი.

საჭიროა, ამ საქმის მოგვარება.

ქ. ხაშურის ოლქთქმავალთა საყუდის ადგილკომო, ეს შენ გეკალეოდეს!

მუშკორი კოტ—ფხია.

ვუშათა ქრონიკა

— **26 კომფუნარის სახელობის ქარხნის ქარხკომში.** თანახმად ქარხკომის დადგენილებისა 12 ივლისიდან ფიზკულტურის ხელმძღვანელი უნდა მოიხსნას, რადგანაც მისი მუშაობიდან ნაყოფი არ სჩანს და არც დაიარება სამეცადინოთ.

— **პროფტექნიკურ კურსების დაკეტვისა გამო.** გამოტანილია დადგენილება პროტესტის განცხადების მელითონენთა კავშირის მიერ მოწყობილ პროფტექნიკურ კურსების დაკეტვისა გამო. ვშუამდგომლობთ კავშირის საშუალებით, სადაც ჯერ არს რათა გაიხსნას ზემოაღნიშნული კურსები.

— **ქარხნის კლუბში** იმართება წარმოდგენები რუსულ და ქართულ ენებზე, კინო 2-ჯერ.

— **მელითონელთა სამკითხველო** ქარხანასთან არსებული სამკითხველოა მელითონე მუშებისათვის ყოველ დღე საღ. 6—9 საათამდე.

— **ვაწყობთ ახალ წრეს.** ამ დღეებში მოეწყობა მოკანდრაკეთა წრე. შეკვეთილია საგანგებოთ მაგიდები.

— **დაგვრიგეს „სპეც-საპონი“** მუშებს დაურიგდათ სამი თვის სპეცსაპონი.

— **მუშკოოპთან კარგი განწყობილება გვაქვს.** ქარხანასთან არსებულ მუშკოოპის დაქნდან მუშებ. ალისიანად მიაქვთ საქონელი დეწერებიან მუშკოოპის წევრებად.

ინფორ მეედიონელ.

ხელოვნება

— **წითელ თეატრი.** საქ. სახკომსაბჭომ წითელი თეატრის ხარჯების დასაფარავად გადასცა 12,000 მან.

— **თეატრების შეპანახად.** ა. | ქ. უმაღლეს ეკონომიურმა საბჭომ გადასწყვიტა სახ ოპერას მთელ სეზონში მიეცეს 45,000 მ., ქართულ დრამას 80,000 მან. ხოლო დანარჩენ ეროვნებათა თეატრებს ოც-ოცი ათასი მანეთი.

— **სიმფონიური კონცერტი.** ა. | ქ. უმაღლეს ეკონ. საბჭომ საქ. პროფკავშირთა კლუბში გამართულ სიმფონიურ კონცერტების ხარჯების დასაფარავად გადასცა 10.580 მ.

— **პროლეტარიატ პოეზია-მუსიკის საღამო.** ხუთშაბათს, 17 ივლისს, თვითმმართველთა კლუბში (ქალ ქუჩა) გაიმართება პროლეტ. პოეზიამუსიკის საღამო. მონაწილეობენ პოეტები: ნოე ზომლეთელი, იონა ვაკელი, სანდრო ეფული და პეტრე სამსონიძე და აგრეთვე სახელმწიფო აკადემიური გუნდი კ. ფოცხვერაშვილის ხელმძღვანელობით. საღამოს ვასასნელ სიტყვას პოეზია-მუსიკაზე წარმოსთქვამს ამბ. ნ. ზომლეთელი.

— **კავსაძეების კონცერტი.** დღეს, ხუთშაბათს, 17 ივლისს, ამბ. სერგო ორჯონიკიძის სახელობის მუშათა კლუბში (მუშტაიდში) გაიმართება საღამო ქართულ სიმღერებისა. გუნდი 30 კაცისაგან შემდგარი შეასრულებს ქართულ-კახურ, იმერულ-გურულ-მეგრულ სიმღერებს და აგრეთვე თანამედროვე რევოლიუციონერ სიმღერებსაც. გუნდს ხელმძღვანელობენ ალ. კავსაძე (თავის შვილებით) და მიხეილ კავსაძე (თავის ძმებით).

პროვინციაში

მეაბრეშუმეობა გურიაში

გურია მეაბრეშუმეობით განთქმულია. იმპერიალისტურ ომამდის გურიაში დიდძალი პარკი მზადდებოდა; მრავალ თემებში ორი და სამი ფარდულები იყო აგებული, მაგრამ პარკი იმოდენა შემოდიოდა, რომ ზედმეტი მოსავალი გასაშრობად სამტრედიაში იგზავნებოდა. მენშევიკების ბატონობის დროს მეაბრეშუმეობა გურიაში თითქმის სავსებით მოისპო, რადგან ისინი ამ საქმეს სათანადო ყურადღებას არ აქცევდენ და მეაბრეშუმეებს გული აუცრუვდათ მუშაობაზე. გასაბჭოების შემდეგ სხვა სახალხო ქონებასთან ერთად მენშევიკურმა მთავრობამ მეაბრეშუმეების ფულიც გაიტაცა და თავის შაბნელ საქმეებს მოახმარა. საბჭოთა ხელისუფლებამ მეაბრეშუმეებს დაურიგა პარკის საფასური და მათ მისცა უფასოდ თესლი, რამაც ისევ გამოაცოცხლა გურიის მეაბრეშუმეები და ამით შეასაჩნეადაც გაიზარდა პარკის მოსავალი.

გასულ წელს პარკის მიღება არა სასურველად იყო დაყენებული, რადგანაც პარკის მიღებას აწარმოებდა მხოლოდ 4 მოიხარებელი საზოგადოება. მეაბრეშუმეებს პარკის გასაღდებლად უხდებოდათ 15—20 ვერსის გავლა და ასეთი ვაი-ვაგლახის შემდეგაც თავის დროზე ვერ აბარებდენ პარკს. წელს ეს დაბარკოლებები გადალახულია; აგებულია ფარდულები იქ, სადაც კი საჭირო იყო; დღეს მეაბრეშუმეებს შეუძლიათ თავისი პარკი მახლობელ პუნქტში მიიტანონ, მაგრამ უკმაყოფილებას მაინც აქვს ადგილი. პარკის საფასურს ვერ ღებულობენ თავის დროზე, კვირაობით ცდა უხდებათ ათი არშინი მატერიის მისაღებათ. ამასთან ერთვის ის, რომ ბლეხს, რაც ესაჭიროება იმ საქონელს ის ვერ ღებულობს, ნარმის მაგიერ მას აძლევენ—ტილოს, ტილოს მაგიერ—ბამბაზიას და სხვ. ასეთი აწეწილი მდგომარეობა მეაბრეშუმეებს გულს უცრუებს მუშაობაზე და საჭიროა მიექცეს ამ საქმეს სათანადო ყურადღება, სანამ კიდევ გვიან არ არის. რატომ არ შეიძლება მისაღები პუნქტებში წინასწარ მომარაგებულ იქნეს ის საქონელი, რომელიც უნდა გაიცეს მეაბრეშუმეებზე და ეს საქონელი მიეცეს მეაბრეშუმეებს პარკის მიტანის დროსვე?

მეაბრეშუმეები წელს ხალისიანათ ჰკიდებდენ ხელს აბრეშუმის თესლს, რამაც თესლის ნაკლებობაც გამოიწვია, მაგრამ სიხალისის იმედები ყველას არ გაუმართლდა; ბევრი ხელოვანი დამრჩა და მათი მწუხარება უსაზღვროა. მიზეზათ თესლის უეკარგისობას ასახელებენ და ზოგიერთ შემთხვევაში ეს აზრი სინამდვილეს შეეფერება. არის შემთხვევები, როდესაც ერთ კოლოფ თესლში აღმოჩნდა ეკვალი, ეკვალ ბალახი, ეკვალ ბალახ-ბალახ. ეს ეკვალ ბალახ-ბალახ ეკვალ ბალახ-ბალახ.